

درس دهم (چنگ های بحران ها و تفاوت های جهانی)

هما در این درس با حال پیدایش و پیامدهای چنگ های جهانی ، بحران اقتصادی و اصطلاح کشورهای شمال و جنوب آشنا می شوید و در پایان این درس باید بتوانید :

1- تفاوت و ارتباط بحران اقتصادی و چالش فقر و غذا را در نظام جهانی غرب تشریح کنید.

2- اصطلاحات مشابه کشورهای شمال و جنوب را نام برده آنها را توضیح دهید.

3- تفاوت دو قطبی های بلوک شرق و غرب و کشورهای شمال و جنوب را بیان کنید.

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

* در گذشته امپراطوری های بزرگ اغلب مرز های خود را با پیروزی در جنگ تعیین میکردند.

* در گذشته دولت ها از طریق گرفتن غنائم جنگی بر ثروت خود می افزودند.

* در گذشته اغلب جنگ ها منشا دینی و مذهبی داشته یا پوشش مذهبی میگرفتند.

*** نظریه آگوست کنت در مورد جنگ:**

- 1- در گذشته دولت ها از طریق گرفتن غنائم جنگی بر ثروت خود می افزودند اما با رشد علوم تجربی و صنعت ، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می آید و به همین دلیل بعد از انقلاب صنعتی جنگ از قاموس بشری رخت بر میینند.
- 2- جنگ در فرهنگ و جامعه غربی نمی تواند ریشه داشته باشد و اگر جنگی واقع شود امری عارضی و تحمیلی است.

* دو جنگ جهانی اول و دوم که با درگیری کشورهای اروپایی در نیمه اول غرب بیستم آغاز شد خطا بودن نظریه آگوست کنت را ثابت کرد.

مای دارس
گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

مهمترین عامل وقوع جنگ جهانی اول و دوم رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود زیرا:
سرمایه و صنعت نیاز به بازار مصرف و نیروی کار ارزان و به بیان هیتلر به فضای تنفسی جدید نیاز داشت.

* جنگ جهانی اول در سال 1914 تا 1918 میلادی اتفاق افتاد.

* جنگ جهانی دوم از سال 1939 تا سال 1945 میلادی اتفاق افتاد. جنگ جهانی اول برای اولین بار از سلاح شیمیایی استفاده شد.

* در جنگ جهانی دوم برای اولین بار از بمب اتم استفاده شد.

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

کلاژی های جنگ جهانی اول و دوم عبارت اند از:

- 1- هر دو با درگیری کشور های اروپایی آغاز شدند و ریشه در فرهنگ غرب داشتند.
  - 2- هیچکدام منشا دینی نداشتند و پوشش دینی و مذهبی هم نگرفتند.
  - 3- در هر دو، طرف های درگیر رفتار خود را در قالب ایدئولوژی های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی توجیه می کردند.
  - 4- هیچکدام از این دو جنگ به کشورهای غربی محدود نشد و همه جهان را درگیر خود ساخت.
  - 5- هر دو جنگ با شکست یکی از طرفین پایان یافت.
- * بعد از جنگ جهانی دوم صلح پایدار به وجود نیامد و بین متفقین دیروز جنگ سرد اتفاق افتاد.

مای درس
گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

❖ تکنیکی رقابت کشورهای اروپایی پس از جنگ جهانی دوم:

صلحی پایدار به وجود نیامد و بین متفقین دیروز جنگ سرد به وجود آمد.

❖ پیامد های اقتصادی جنگ سرد:

آن بخش از اقتصاد کشور های صنعتی که مربوط به تسلیحات نظامی بود گرم شد.

❖ تکنیکی تغییر محور های عملیاتی جنگ پس از فروپاشی بلوک شرق:

محور های عملیاتی جنگ و خونریزی از کشورهای غربی و ایدئولوژی و مکاتب آنها به فرهنگ و تمدن هایی منتقل شد که در دوران استعمار تحت سلطه جهان غرب بودند.

❖ نظریه جنگ تمدن های هائینگتون نظریه ای بود که :

عملیات نظامی قدرت های غربی را درمقابل مقاومت کشورهای غیر غربی توجیه میکرد.

* جنگ سرد بین بلوک شرق و غرب با جنگ گرم بین مناطق پیرامونی همراه بود.

* جنگ سرد بین بلوک شرق و غرب تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در سال 1991 ادامه داشت.

مای دارس
گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

***بحران اقتصادی و علت بروز آن :**

بحران اقتصادی آسیبی است که بر اثر نامتعادل شدن سیستم عرضه و تقاضا به نظام اقتصادی دارد می شود .

***بزرگی ها یا چالش های بحران اقتصادی عبارت اند از:**

- 1- نظام اقتصادی آسیب می بیند
- 2- قدرت خرید مردم کاهش می یابد.
- 3- تولید کنندگان بازار فروش را از دست می دهند.
- 4- کارخانه ها تعطیل و کارگران بیکار می گردند.

* نخستین بحران اقتصادی اروپا در سال 1820 در انگلستان اتفاق افتاد.

* مهم ترین بحران اقتصادی در سال های 1929 تا 1933 یعنی در فاصله بین دو جنگ جهانی اول و دوم به وجود آمد که زیان آن کمتر از جنگ جهانی اول نبود.

* آخرین بحران اقتصادی از سال 2008 شروع شده که علارغم تلاش بسیار برای رفع آن همچنان ادامه دارد و بردامنه آن افزوده میشود.

مای درس
گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

نقطه اشتراک بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا: هر دو هویت اقتصادی دارند.

تفاوت بحران اقتصادی با چالش فقر و غنا:

- 1- چالش فقر و غنا در نظام سرمایه داری مستمر است اما چالش بحران اقتصادی مقطعی و دوره ای است.
- 2- آسیبهای مربوط به فقر و غنا متوجه قشر فقیر و ضعیف جامعه است اما آسیب بحران اقتصادی ، کل نظام اجتماعی را دربرمیگیرد.

بحران اقتصادی با مسئله فقر و غنا پیوند میخورد زیرا:

سرمایه داران سعی میکنند با استفاده از ابزارهایی که دارد فشارهای ناشی از بحران را از اصل نظام سرمایه داری دور کرده و آن را به اقشار ضعیف و تولید کنندگان خرد انتقال دهند.

پیامد انتقال آسیب بحران اقتصادی به قشر محروم:

موجب تحریک قشر محروم و مقاومت آنان می شود ، شدت بحران را افزایش می دهد ، که در صورت کنترل نشدن به فروپاشی نظام سیاسی منجر میشود.

مای درس
گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

*** اثر شکل گیری نظام جهانی بر بحران های منطقه ای:**

پیش از پیدایش نظام جهانی بحران های اقتصادی به کشور های غربی محدود می شد و تحت تاثیر عوامل داخلی آنها بود ولی با شکل گیری نظام جهانی و کم اهمیت شدن مرز های سیاسی و جغرافیایی بحران های منطقه ای به سرعت آثار و پیامد های جهانی خود را آشکار میکند.

* از تقابل کشور های غنی و فقیر به تقابل شمال و جنوب یاد میشود زیرا:
اکثر کشورهای نیم کره شمالی صنعتی و نیروتمند هستند و اغلب کشور های نیم کره جنوبی فقیرند.

* از اصطلاح شمال و جنوب بعد از جنگ جهانی دوم بیشتر استفاده شد زیرا:
برخی اندیشمندان معتقد بودند که چالش اصلی چالش بین فقر و غنا است نه چالش بین بلوک شرق و غرب.

مای دارس
گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

انتقادات مشابه شمال و جنوب عبارت اند از:

- 1- جهان اول ، جهان دوم ، جهان سوم
- 2- کشور های توسعه یافته و عقب مانده
- 3- کشور های مرکز - پیرامون
- 4- کشورهای استعمار گر - استعمار زده

جهان اول، جهان دوم، جهان سوم:

کشور های جهان اول کشور های سرمایه داری بلوک غرب هستند و کشور های جهان دوم کشور هایی هستند که در کانون بلوک شرق قرار گرفته اند (مثل چین، روسیه و اروپای شرقی) و کشور هایی که خارج از جهان اول و دوم هستند کشور های جهان سوم را تشکیل میدهند که تحت نفوذ دو جهان دیگر میباشد.

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

کشور های توسعه یافته عقب مانده:
کشور های صنعتی و ثروتمند جهان را کشور های توسعه یافته مینامند و از کشور های دیگر در مقایسه با آنان از اصطلاحات درحال توسعه، توسعه نیافته و عقب مانده استفاده میشود.

اصطلاح توسعه یافته و عقب مانده به این موضوع اشاره دارد که:
کشور های توسعه یافته الگوی کشور های دیگر هستند و کشور های دیگر باید مسیر آنها را ادامه دهند.

مرکز - پیرامون:
کشور های ثروتمند و صنعتی جهان کشور های مرکزی و بقیه کشورها پیرامونی محسوب میشوند.

اصطلاح مرکز - پیرامون را کسانی به کار میبرند که معتقدند:
1- عملکرد کشور های مرکزی باعث موقیعت فقیرانه کشور های پیرامونی شده است.
2- جوامع غربی چالش های درونی خود را از طریق استثمار اقتصادی کشورهای غیر غربی حل میکنند.

مای درس
گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

*** چگونگی حل چالش های درونی کشورهای مرکزی (غربی) از طریق استثمار اقتصادی کشورهای پیرامونی (غیر غربی):**

- 1- کشورهای مرکزی با ثروتی که از کشورهای پیرامونی بدست می آورند سطح رفاه کارگران و اقشار ضعیف جامعه خود را تامین کرده و مشکلات حاد را به بیرون از مرزهای خود منتقل میکنند.
- 2- کشورهای مرکزی از طریق سرمایه گذاری های مشترک و معاهدات بین المللی (که انتقال ثروت را از کشورهای پیرامونی به سمت کشورهای مرکزی تسهیل میکند) بحران اقتصادی، جنگ و جبهه بندی های درون خود را مدیریت میکنند.

مای درس
گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

*** اصطلاح استعمارگر و استعمار زده را کسانی به کار ببرند که معتقدند:**

چالش بین کشور های فقیر و غنی به بعد اقتصادی محدود نمیشود بلکه بعد فرهنگی را نیز در بر میگیرد و موجب میشود که کشور های استعمار زده نسبت به کشور های استعمار گر دچار از خود باختگی فرهنگی شده و کشور های صنعتی را به صورتی تقلیدی الگوی خود قرار دهند.

*** چالش های درونی کشور های غربی مجددا فعال خواهد شد اگر:**

چالش های مربوط به تقابل شمال و جنوب دوباره فعال گردد.

*تقابل شمال و جنوب تقابلی جهانی است .

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir